

На данашњи дан 1860. године, рођен је српски писац Војислав Илић, оснивач модерне српске лирике и творац веристичког израза у српској поезији. Његова лирика означила је раскид са романтичарском поезијом и обележена је мисаоним скептицизмом. Писао је елегичне, сетне песме у којима преовлађују мотиви прошлости и самоће: "Зимска идила", "Јесен", "Ја ништа више не верујем", "Тамара", "Исток". Радио је као коректор Државне штампарије у Београду, писар министарства унутрашњих послова, учитељ у Турн Северину и дипломатски чиновник у Приштини и Солуну. Дела: два издања "Песама" објављена за живота и сабрана дела обликована и објављена постхумно.

Данас је четвртак, 20. април 2023.

1526 - У бици код Панипата могулски вођа Бабер са 2.000 бораца поразио је 10.000 војника султана Ибрахима од Делхија, чиме је отпочела двоиповековна владавина

Могула над Индијом. У бици је погинуо султан Ибрахим, а Бабер се потом прогласио султаном и основао Могулско царство.

1653 - Вођа Енглеске револуције Оливер Кромвел распустио је Парламент и увео личну диктатуру као лорд-протектор Енглеске. Током његове владавине успостављен је републикански облик владавине, што је у историји Енглеске остало запамћено као период најгоре страховладе.

1657 - Енглеска флота, под командом адмирала Роберта Блејка, напала је и потопила свих 16 шпанских ратних бродова у луци Санта Крус на Тенерифама, а потом је разорила град.

1768 - Умро је италијански сликар Каналето, један од најбољих пејзажиста 18. века, мајстор дочаравања атмосфере и ведрог прозачног колорита. Највише је сликао Венецију, њене канале и палате.

1792 - Француска је објавила рат Аустрији, Прусској и Сардинији и прогласила општу мобилизацију којом су, према одлуци Конвента, обухваћени сви Французи од 18 до 50 година. Тако створена милионска армија у револуционарном жару потукла је све противнике, а Конвент је потом одлучио да "пружи помоћ и братство сваком народу који жели да врати слободу". Била је то теоријска рационализација за извоз револуције, чиме су започети освајачки ратови.

1808 - Рођен је француски цар Шарл Луј Наполеон III Бонапарта, синовац цара Наполеона I, председник Француске од 1848. до 1852, цар до 1870. Живео је у изгнанству до Фебруарске револуције 1848, а крајем 1848. на власт га је довело крупно грађанство. Почетком децембра 1851. приграбио је државним ударом сву власт и 1852. прогласио се за цара. Агресивном спољном политиком настојао је да прошири Француску и осваја колоније. Организовао је јавне радове и основао неке социјалне установе, подстицао је капиталистичку привреду, трговину, индустрију и банкарство. Током његове владавине, Француска је припојила Ницу и Савоју (у замену за помоћ приликом уједињавања Италије), започела колонијално продирање у Индокину. Успешно је ратовала у Кримском рату од 1854. до 1856. против Русије. Фијаском је окончано његово настојање (1862. до 1867.) да помоћу "цара" Максимилијана Хабзбуршког успостави француску доминацију у Мексику. Започео је рат против Пруске с циљем да спречи уједињење Немачке, али је заробљен 1. октобра 1870. у бици код Седана и

збачен са престола, а Француска је 4. октобра 1870. поново постала република. Емигрирао је 1871. у Велику Британију где је умро 1873.

1889 - Рођен је вођа немачких нациста Адолф Хитлер, творац највеће машинерије масовног злочина у историји. Уз подршку крупне буржоазије и реваншиста жељних освете због пораза Немачке у Првом светском рату и захваљујући попустљивим западним демократијама, искористио је материјалну беду и незадовољство Немаца, наметнуо им се као вођа и повео у катастрофу и њих и човечанство. У Првом светском рату борио се као добровољац, 1921. постао је шеф Националсоцијалистичке радничке партије Немачке. У јуну 1923. покушао је пуч у Минхену због чега је осуђен, али је убрзо пуштен из затвора, а 1925. реорганизовао је странку на војничкој основи. Убрзо пошто је 1933. постао канцелар увео је нацистичку диктатуру, почео немилосрдно прогањање Јевреја и политичких противника уопште. Искористио је неодлучност Запада и Аустрију је присајединио Немачкој, поробио је Чехословачку, а 1939. напао је Пољску, чиме је изазвао Други светски рат. Пред надирањем совјетских трупа убио се у бункеру у Берлину 30. априла 1945.

1893 - Рођен је каталонски сликар и вајар Хуан Миро, један од највећих надреалистичких уметника. Студирао је у родној Барселони, а од 1919. живео је у Паризу. Кратко је стварао под утицајем кубизма, али је од 1924. изградио лични стил.

1893 - Рођен је амерички филмски глумац Харолд Лојд, један од највећих комичара немог филма. Филмови: "Сигурност на последњем месту", "Бруцош", "Чувај се, професоре", "Луда средина".

1919 - У Београду је почео оснивачки конгрес Социјалистичке радничке партије Југославије (комунисти), која је 1920, на конгресу у Вуковару, променила име у Комунистичка партија Југославије.

1936 - Инвазионе трупе Италије, које су почетком октобра 1935. без објаве рата, упале у Етиопију (Абисинију), предузеле су офанзиву, сломиле отпор слабо наоружаних етиопских снага које су се веома храбро бориле, и поробиле су ту земљу. Био је то други покушај Италије да пороби Етиопију, али је крајем 19. века код Адуге доживела страховит пораз. Хиљадугодишње етиопско царство тада је постало италијанска колонија и заједно са околним италијанским поседима - Сомалијом и Еритрејом, укључено је у такозвану Италијанску Источну Африку. Ипак етиопски цар (негус) Хаиле Селасије није

признао окупацију и већ 1941. ослободио је своју земљу и вратио се на престо.

1972 - Амерички свемирски брод "Аполо-16" спустио се на Месец.

1975 - Армија Северног Вијетнама и јужновијетнамски ослободилачки покрет Вијетконг отпочели су одлучујућу битку против америчких и јужновијетнамских снага. Офанзива је за десетак дана окончана потпуном победом и ослобађањем јужног дела земље, после чега су Северни и Јужни Вијетнам уједињени у једну државу.

1984 - Велика Британија је саопштила да ће њена администрација у Хонгконгу (Викторији) престати да функционише 1997.

1986 - Пијаниста Владимир Хоровиц приредио је први концерт у Совјетском Савезу од 1925. кад је емигрирао из те земље.

1994 - Израел и Палестинска ослободилачка организација постигли су споразум о преносу власти на Палестинце у области Газе и у граду Јерихон на Западној обали.

1995 - Умро је Милован Ђилас, револуционар, политичар, публициста. Од 1937. до 1954. био је члан најужег руководства КПЈ и један од најближих сарадника Јосипа Броза Тита, после рата и председник Скупштине Југославије. Одлуком Пленума ЦК КПЈ у јануару 1954. после неколико текстова објављених у месечнику "Нова мисао" и "Борби" означен је као "ревизиониста" и смењен са свих функција. Његово најпознатије дело "Нова класа", у духу потреба пропагандне машинерије хладног рата, имало је огромне тираже у западним земљама.

1999 - НАТО је други дан узастопно бомбардовао Дуванску индустрију Ниш, онемогућивши производњу у највећој фабрици цигарета тадашње СРЈ.

1999 - У препуном Храму Светог Саве у Београду литургију су служили руски и српски

патријарх Алексеј II и Павле, после које су се "Молитвом за мир" обратили десетинама хиљада окупљених на платоу испред највећег београдског храма.

1999 - Министар правде у влади Грчке Евангелос Јанопулос је изјавио да је НАТО бомбардовање Србије (СРЈ) починио "ратни злочин, злочин против човечности" као и "злочин против мира".

2003 - Дуго забрањена Комунистичка партија Ирака постала је прва организација у тој земљи која је штампала новине после пада режима Садама Хусеина. Лист "Народна стаза", који се појавио на осам страна, дељен је бесплатно.

2006 - Румунске власти су наредиле евакуацију хиљада људи због рекордно високог водостаја Дунава. Своје домове је претходно већ напустило око 7.000 људи у 129 насеља, пошто је више од 700 кућа потопљено, а 75.000 хектара нашло се под водом.

2008 - У сукобима у Могадишу, између исламистичких побуњеника и удружених сомалијских и етиопских снага безбедности, погинула је 81 особа, док је 119 рањено. Почетком 2007. Снаге Сомалије, уз подршку етиопске војске, збациле су са власти Унију исламских судова (UIC) предвођену екстремном фракцијом познатом под именом Ел-Шабаб, која је тада управљала већим делом те афричке земље.

2010 - Монаси Хиландара изабрали су новог игумана јеромонаха Методија (Марковића) поштујући строге прописе Устава Свете Горе и унутрашња правила српске царске лавре која је Хиландарским типиком установио оснивач манастира Свети Сава.

2013 - У земљотресу који је погодио југозападну кинеску провинцију Сечуан, погинуле су 193 особе, 23 су нестале, а око 15.500 је повређено. Потрес се догодио недалеко од места погођеног земљотресом 2008. када су погинуле десетине хиљада.

2017 - Врховни суд Русије забранио је деловање Јеховиних сведока, оценивши их као "екстремистичку организацију". Забрани је претходила тужба Министарства правде у којој је наведено да та организација уништава породице, подстиче мржњу, угрожава

животе.

2019 - Током великих протеста "Жутих прслука" у Паризу ухапшено је 126 особа, а полиција је притом проверила више од 11.000 оних који су покушали да се прикључе протестима у главном граду Француске.

2019 - На Косово је, уз помоћ САД, из Сирије враћено 110 особа, исламски екстремисти који су се борили у грађанском рату у Сирији на страни такозване Исламске државе, и чланови њихових породица. Распоређени су у село Врани До. Званично је саопштено да се међу њима налазе четворица бораца који су одмах ухапшени, као и 32 женске особе а 74 су деца, укључујући девет без пратње родитеља. Више од 300 лица је с Косова отишло с циљем да се боре у Сирији, као исламски екстремисти, а погинуло је 70.

2020 - Цена нафте пала је на рекордно низак ниво, најнижи још од марта 1999, због драстичног пада тражње. Притом су капацитети складишта у САД били попуњени готово до максимума. Чланице ОПЕК-а договориле су се потом да оборе производњу за 9,7 милиона барела дневно како би обуздале поплаву понуде на тржишту. Пандемија је, према проценама, довела до пада глобалне тражња за нафтом око 30 процената, а америчке компаније за истраживање и производњу нафте срезале су буџете за 36 одсто.

2021 - Умро је Идрис Деби, председник Чада. Деби, који се на челу те земље налазио од децембра 1990, рањен је два дана раније недалеко од варошице Нокоу, у области Канем, где се нашао као подршка трупама које се боре против побуњеника. На чело земље Прелазни војни савет је потом поставио генерала Махамата Дебиа, Идрисовог сина.

2021 - НАСА ровер "Персереванс" трансформисао је угљен диоксид из атмосфере Марса у кисеоник, што се први пут догодило на другој планети.

Експеримент је изведен уређајем "МОКСИ" (MOXIE, The Mars Oxygen In-Situ Resource Utilization Experiment) који је уграђен у ровер "Презерванс".

У првом покушају "МОКСИ" је направио пет грама кисеоника. Успех експеримента требало би да у перспективи омогући да астронаути приликом одласка у мисије немају оптерећење ношења великих количина кисеоника.

(РТВ)